

ဇော်ဂျီ၏ အမှာစာ

ဤပထမတွဲတွင် ဖွားမြင်ချိန်မှစ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် အရှေ့တိုင်းပညာရပ်များ (အထူးသဖြင့် ပါဠိစာပေ၊ မြန်မာစာပေ) ဌာန၌ ပါမောက္ခအဖြစ် ထမ်းဆောင်စပြုသည်အထိ လှုပ်ရှားလာခဲ့သော မြန်မာပညာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များကို ဖတ်ရှုခွင့်ရနိုင်ပါသည်။ အခန်း ၂၉ ခန်းပါသည်။

အခန်း ၁ မှ ၁၀ အထိ ပါဝင်သော အခန်းများတွင် ထူးခြားချက်များမှာ အင်းစိန်မြန်မာကျောင်း တစ်ကျောင်း၌ မြန်မာစာသင်ခဲ့ရုံ၊ မြင်း ချစ်တတ်ပုံ၊ ရန်ကုန်ဟိုက်စကူးကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ကြားစဉ် ကျောင်းသားဘဝတွေ့ကြုံခဲ့ရုံ၊ ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ပညာဆက်သင်ပုံတို့ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝဖြစ်စဉ်များနှင့်တကွ ဆရာကြီး၏ ငယ်စဉ်က စိတ်ဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးများ၏ စိတ်နေသဘောထားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀ ရာစုဝင်ခါစခေတ်က အခြေအနေ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုလည်းကောင်း တစေ့တစောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ထို့နောက် အခန်း ၁၁ မှ ၁၈ အထိ ပါဝင်သော အခန်းများတွင် ထူးခြားချက်များမှာ ထားဝယ်သို့ အလည်အပတ်ရောက်စဉ် ရွယ်တူတန်းတူ သမီးပျို ညီအစ်မနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရုံ၊ ဆရာကြီး ရင်ခွန်ခဲ့ရုံ၊ ပညာလောက၊ စာပေလောက၌ အာရုံစူးစိုက်ခြင်းရှိခဲ့ပုံ၊ ပါဠိစာပေ၌ ထူးချွန်ခဲ့ပုံ၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရပြီးသောအခါ ကျောင်းဆရာအလုပ်၌ ပျော်မွေ့ခဲ့ပုံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း၏ ဂျာနယ်၌ သုတေသနဆောင်းပါးများ၊ စာပေဝေဖန်စာများရေးခဲ့ပုံ၊ အဋ္ဌသာလိနီနှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မှန်နန်းရာဇဝင်ကိုလည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားစပြုခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝဖြစ်စဉ်များနှင့်တကွ ထိုခေတ်က အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပညာတတ်အသိုင်းအဝန်းအကြောင်းကိုလည်း တစေ့တစောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ထို့နောက် အခန်း ၁၉ မှ ၂၇ အထိ ပါဝင်သော အခန်းများတွင် ထူးခြားချက်များမှာ အစိုးရပညာတော်သင်အဖြစ်ဖြင့် ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ ပညာဆက်လက်သင်ကြားခဲ့ပုံ၊ အော့စမိုဒ်တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်စဉ် လန်ဒန်ပါဠိဒေဝီနှင့်တွေ့ဆုံပုံ၊ မြန်မာပြည်မှ ဝံသာနုစိတ်ဓာတ်ဂယက်ရိုက်လာခဲ့ပုံ၊ ဟာဗီ၏ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း (အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေး) စာမူနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိ၏ထင်မြင်ချက်ကို ရဲဝံ့စွာပေးခဲ့ပုံ၊ ဘီလပ်ဘွဲ့ကို ရခဲ့ပုံ၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်၌ ဒေါက်တာဘလက်ဂဒ်၏ မွန်ဘာသာသင်တန်းကိုတက်ခဲ့ပုံ၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ချက်ကို ဆလိုဗေးကီးယားနိုင်ငံတို့သို့ ရောက်ခဲ့ပုံ၊ အဋ္ဌသာလိနီနှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (သီလပိုင်) အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တို့ကို လန်ဒန်ပါဠိအသင်းက ပုံနှိပ်ပေးခဲ့ပုံ၊ ထို့နောက် အမိမြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။

ထိုဘဝဖြစ်စဉ်များနှင့်တကွ လန်ဒန်၌ မိမိကဲ့သို့ ပညာသင်နေကြသော မြန်မာကျောင်းသားများ၏ ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ လန်ဒန်-မြန်မာအသင်း အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာအပေါ် ထားတတ်ကြသော ဥရောပသားတို့၏ အမြင်တို့ကိုလည်းကောင်း တစေ့တစောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ထို့နောက် အခန်း ၂၈ နှင့် ၂၉ တို့တွင် ထူးခြားချက်မှာ ရန်ကုန်ကောလိပ်ဘဝမှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဘဝသို့ ရောက်လာပြီဖြစ်သောအချိန်တွင် မြန်မာစာပေကို တက္ကသိုလ်၌ မြှင့်တင်ခဲ့ပုံဖြစ်သည်။ ထိုဘဝဖြစ်စဉ်နှင့်တကွ မြန်မာပညာရှိများနှင့် ဆက်ဆံဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကိုလည်း သိနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုအချိန်၌ပင် အိမ်ထောင်ရေးကိစ္စ အပပျိုးခဲ့ပုံကိုလည်း သိနိုင်ပါသည်။

(၂)

ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိငယ်စာတစ်အုပ်ကို လွန်ခဲ့သော အနှစ်သုံးဆယ်ကျော်လေးဆယ်ခန့်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုအတ္ထုပ္ပတ္တိငယ်တွင် ဆရာကြီး၏ ဘဝဖြစ်စဉ်အကြောင်း အချက်တို့သည် အနည်းငယ်မျှသာပါ၍ ရိုးရိုးမျှသာဖြစ်သည်။ စီရင်ထားပုံသည်လည်း စင်းစင်းမျှသာဖြစ်သည်။ ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင်မူ အကြောင်းအချက်တို့သည် များလည်းများလာသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူ မလေးလုံသည် ဆရာကြီးနှင့် မကြာခဏ ရင်းရင်းနှီးနှီး တွေ့ဆုံ၍ ဆရာကြီးပြောပြသည်တို့ကို ရေးမှတ်ပြီးနောက် ဆရာကြီးက စစ်ဆေးကြည့်ရှုသည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းအချက်တို့၌ အခြေခံထားခြင်းလည်း ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီး၏ ဘဝဖြစ်စဉ်အကြောင်းအချက်တို့သည် အတော်အတန်ပြည့်စုံလာပြီဟု ဆိုချင်ပါသည်။ တစ်ဖန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စီရင်ထားပုံကလည်း ယခုခေတ်အခေါ်အားဖြင့် ဝတ္ထုဟန်စီရင်ထားပုံဖြစ်ရာ ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဝတ္ထုဟန်အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုးဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဝတ္ထုတို့တွင် ပါမြဲဖြစ်သော ဇာတ်လမ်းတည်ဆောက်သောသဘော၊ ကာလဒေသ ပတ်ဝန်းကျင်အဖွဲ့သဘော၊ လူ့သဘာဝအဖွဲ့သဘောတို့ကို ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် မသိမသာပါလာအောင် စီရင်ထားသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သာဓကများသည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ဤအတွဲ၌ပါသော အခန်း ၂၉ ခန်းကို ခြုံငုံလေ့လာကြည့်လျှင် ဤသို့ တွေ့နိုင်သည်။ ဝတ္ထုဟန် စီရင်ထားပုံသည် ဆရာကြီး၏ ပညာလိုလားပုံ၊ ပညာဖြန့်ဝေချင်ပုံ အားထုတ်မှုတို့၏ ဖြစ်စဉ်များကို ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အခန်းတိုင်းတွင်လည်း သူ့အဘော်နှင့်သူရိ၍ ထိုအဘော်သို့ရောက်အောင် အိုင်ကျင်းဖွဲ့လျက် ပို့ပေးထားသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ စီရင်ထားခြင်းသည် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း၌ အတက်ပိုင်းသဘော၊ အတွတ်ငယ်သဘောတို့ ထည့်ထားပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ယူဆပါသည်။

တစ်ဖန် ဆရာကြီးကို ဖွားမြင်ချိန်တွင် အကယ်ပင်မိုးရွာခြင်း၊ လေတိုက်ခြင်း၊ ထို့နောက် နေဝန်းပေါ်လာခြင်းတို့ရှိခဲ့ကြသည်ကို ပြထားပုံသည် ဝေဝေဆာဆာဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖွဲ့ထားခြင်းသည် ဝတ္ထု၌ ကာလဒေသပတ်ဝန်းကျင်ဖွဲ့ထားပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ယူဆပါသည်။

တစ်ဖန် ဆရာကြီး၏ဖခင် သည်းခံတတ်ခြင်း၊ ဆရာကြီး၏ဦးလေးဖြစ်သူ ဦးထွန်းငြိမ်း စိတ်ထက်ခြင်းတို့ကို ပြထားပုံသည် သတိပြုမိရောဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖွဲ့ထားခြင်းသည် ဝတ္ထုတွင် လူ့သဘာဝဖွဲ့ထားပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ယူဆပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဝတ္ထုဟန်အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုးဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဤ အတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ဆရာကြီး၏ ခေတ်အခြေအနေ၊ ဆရာကြီး၏ အကြောင်းခြင်းရာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိရော မှတ်ရောတို့ကိုသာမက နှစ်သက်ခြင်းနှင့်တကွ ခံစားမှုအသိကိုလည်းပေးနိုင်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ဤဒုတိယ စာစောင်တွင် အခန်း ၃၀ မှ အခန်း ၅၁ အထိ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ အလွမ်းကိစ္စ၊ အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စမှအစပြု၍ အနိစ္စရောက်သည်တိုင်အောင် ဆရာကြီးလှုပ်ရှားခဲ့သော ဘဝဖြစ်စဉ်များကို ဖတ်ရှုခွင့်ရနိုင်ပါသည်။

ထူးခြားချက်များသည် အခန်း ၃၀ နှင့် ၃၁ တို့တွင် ဥရောပ၌ ခရီးလှည့်ယင်း တွေ့ခဲ့ကြုံခဲ့ရုံများ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ပထမအချစ်ရေးဖျက်ပြယ်ခဲ့ပုံ၊ ထို့နောက် စူးစားဖက်ကို တွေ့ရင် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ပုံ တို့ဖြစ်သည်။

အခန်း ၃၂ နှင့် ၃၃ တို့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပေသင်ကြားရေးအတွက် ၁၉၂၉-၃၀ တွင် ဆိုင်မွန်ကော်မရှင်၌ တိုက်တွန်း အကြံပေးခဲ့ပုံ၊ မြန်မာစာဌာန ကြီးပွားလာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံများ ဖြစ်သည်။

အခန်း ၃၄ မှ ၃၈ အထိ အခန်းများတွင် ၁၉၃၆-၃၇ ခု၌ တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီးဖြစ်လာပုံ၊ ပထမပြန်စာပေပွဲအတွက် အဖြေပေးခဲ့ပုံ၊ မြန်မာစာပေသမိုင်းရေးခဲ့ပုံ၊ ရေခဲမြေအရေးတော်ပုံ၌ ပါဝင်ခဲ့သော ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုကို ပြေငြိမ်ချောမောအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊ ဓာတုဗေဒ ပါမောက္ခ၏ဒေါသကို အောင်နိုင်ခဲ့ပုံ၊ အစွပ်အစွဲအခဲမကျေကြည်များကို ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။

အခန်း ၃၉ တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၊ ဂျပန်ခေတ်၌ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကို ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပုံ ဖြစ်သည်။

အခန်း ၄၀ မှ ၄၂ အထိ အခန်းများတွင် ဆရာကြီးအငြိမ်းစားယူပုံ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါမောက္ခ ဖြစ်လာပုံ၊ မြန်မာဝါကျွဲထုံးကျမ်း၊ မြန်မာသဒ္ဒါကျမ်း ရေးသားခဲ့ပုံ၊ စာပေဗိမာန်၏ ဝေါဟာရဇာတ်ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။

အခန်း ၄၃ နှင့် ၄၄ တို့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ရိုကာတိုတက္ကသိုလ်၌ ဗုဒ္ဓစာပေ ပို့ချခဲ့ပုံ၊ မလေးရှားနှင့် တရုတ်ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ငွေရတုသဘင်၌လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံတို့ဖြစ်သည်။

ဤဒုတိယစာစောင်၌လည်း ပထမစာစောင်မှာကဲ့သို့ မလေးလုံသည် ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရာတွင် ဝတ္ထုဟန်ပုံစံကိုပင် ဆက်၍အသုံးပြုသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ပထမစာစောင်ကဲ့သို့ပင် နှစ်သက်ဖွယ်လည်း ဖြစ်၍၊ ဆရာကြီး၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များကို ထိရောက်အောင်လည်း တင်ပြနိုင်သည်ဟု ယူဆပါသတည်း။